

Baluard de Sitges

Any VII

Sitges, 16 de juliol de 1917

Núm. 824

Catalunya autònoma

dins l'Espanya nova

Som en els dies decisius en què s'elabora l'esdevenir dels pobles. Diu que passi ara, depèn la sort futura de Catalunya i d'Espanya.

Ha començat el gran esforç per l'obra de redempció. Les esperances són magnífiques. Però òra feina és àrdua. I cal que cada ciutadà aixequi el cor a l'alçada de les actuals circumstàncies. Els catalans ens hem de mostrar dignes de hora gloriósas que passa.

Catalunya es disposa a posar-se tal capdavant de la creuada salvadore. La seva noble i fecunda àmbició la porta avui a la conquesta d'aquesta doble glòria: la de salvar-se a si mateixa i la de salvar l'Espanya.

Catalunya salvàrà Espanya. Els catalans generosos i la selecció espanyola ho han cregut sempre així. La protecció esdevé realitat plena. Es feta la poderosa, la invencible aliança de Catalunya i les forces renovadores espanyoles. Els dos grans rius ajunten les seves aigües. Davant l'empenta del nou corrent formidable, cauràn a troços les partides, les ciutades excluses del règim centralista.

Passa per damunt la península el gran ideal, fet carn de realitat. Les nostres esperances de patriotes estan ben prop d'essers realitats presents. Vénem dies de tanta gran per Catalunya i per la lluita dels pobles espanyols. La batalla encuada contra l'oligarquía centralista ha stat en el període heroic de l'assalt al.

Ara és l'hora, catalans. Ara és l'hora de la victòria. L'Assemblea del dia 14 d'agost i obri el repte conscient de la Catalunya autònoma i de l'Espanya nova. Ara és l'hora de donar amb una força suprema el crit de VISCÀ CATALUNYA! i aquell altre de VISCÀ ESPANYA! del nostre senyor Maragall.

Per l'autonomia de les entitats espanyoles i els seus municipis!

Per la solució del plet militar!

Per la solució de les qüestions econòmiques més urgents!

Per la salvació de tots!

Conservadors en favor de les aspiracions de Catalunya

Proposició del «Diari de Girona», responent la darrera sessió de la Diputació:

Presento una proposició que abraça els següents extrems:

Primer: Adherir-se la Corporació provincial a los acordos tècnics en la Assemblea de parlamentaris catalans celebrada el dia cinc del actual, pel Ayuntamiento de Barcelona.

Segundo: Telegrafia este acuerdo al President del Consejo de ministros.

Tercero: Nombrar una comisió encarregada de transmitir este acuerdo a la mesa de la referida asamblea el dia que se crea oportuno.

El señor Solà mostróse en todo conforme con la proposición.

El señor Coromina (conservador), en nombre suyo y en el del señor Claró, ausente, expuso su criterio sobre la oportunidad del planteamiento de esta cuestión en el actual momento, però manifestó que la suscribía porque ante todo era catalán y siente como el primero las aspiraciones de Cataluña.

El señor Monegal dijo que debían con todas sus fuerzas coadyuvar a la Asamblea de parlamentarios; expuso que la proposición era poco energica, ya que de haberla redactado él hubiera propuesto un acuerdo más radical, haciendo presente al Gobierno que el yugo lo les sienta bien y por eso no lo reivinen los catalanes.

Aprobóse la proposición con el voto contra del señor Tuyet.

Segundamente nombróse una comisión para cumplimentar personalmente el acuerdo, figurando en la misma un dictado de cada grupo político y facultándose al presidente para que señale el dia que deben ir a Barcelona a comunicarlo a los parlamentarios catalanes.

Cal no desvirtuar o empetitir l'acte grandios de l'Assemblea a impuls del propi temperament, o per haver fet cas de veus vicioses i, segurament, illogades.

L'Assemblea es farà, no per punt, sinó obeint a una alta i feconda convicció, a una efectiva necessitat de del·liberació sobre el renovament de l'Estat.

L'Assemblea ha d'ésser afirmativa, gran amb la seva pròpia grandesa: ha de desenrotillar-se en un ambient reflexiu i solemne. "Vers" representants del poble en "vera" del·liberació sobre els "vers" problemes de l'Estat; heus aquí la incruenta i fecunda revolució política.

Ítica.

Los diputados designados para la comisión fueron los siguientes: señores Arola, Monegal, Inglés, Solá, Coromina (conservador), presidente y todos los demás diputados que deseen acompañarles.

Y se levantó la sesión a las dos de la tarde.

En Juny i l'Assemblea

Davant les actuals circumstàncies i tenint en compte les actituds de tivancor produïdes en el plet entre els parlamentaris i el Govern, el senador senyor Junoy té interès en fer constar que si la seva firma no aparegué en el document redactat pels parlamentaris catalans com conseqüència de l'Assemblea del dia 5, fou únicament per no trobar-se en l'acte, al qual s'adherí del tot en carta que dirigi al president senyor d'Abadal.

Dos documents

Veu's-aquí unes cartes importantíssimes que s'han creuat entre el diputat senyor Salvatella i el comte de Romanones:

Excmo. señor Conde de Romanones.

Mi estimado y respetable amigo: Tan pronto como se anunció el propósito de los parlamentarios catalanes de convocar en Barcelona una Asamblea de senadores y diputados españoles si el Gobierno desatendía la petición de reunir las Cortes, me permití expresar a V. mi opinión favorable a la asistencia de V. y de los parlamentarios liberales que quisieran oír su consejo a dicha Asamblea. Cuantas veces he tenido ocasión de hablar con V. en estos últimos días le he reiterado esa opinión.

Creo que la prueba más digna de fe que podemos ofrecer al país de estar resueltos a actuar en la política de acuerdo con la opinión pública, buscando directamente sus in-

piraciones (por medios democráticos), es acudir al llamamiento que se nos dirige, por no importa cuales partidos —en definitiva por representantes bien calificados de la voluntad popular— para reunirnos a estudiar apremiantes problemas nacionales.

No tengo la preocupación de que con ese llamamiento se intente subvertir las funciones del régimen constitucional. Juzgo un lamentable error del Gobierno haber lanzado tal acusación contra los parlamentarios catalanes. Jamás hubieran estos podido pretender que una reunión convocada por ellos, evidentemente desprovistos de todo carácter oficial, para lo cual solicitan la concurrencia simultánea de diputados y senadores, se pareciera ni remotamente a una Cámara legislativa. Como tan a otras veces la idea del desorden se ha sembrado al querer defender el orden que nadie ataca y el nombre del «Parlamento facioso» tan adecuado para estimular el amor propio de partidos agenos a los deberes gubernamentales, tiene a estas horas un valor en la política española, no ciertamente por culpa de quienes solo deseaban una tribuna desde la cual dirigirse al pueblo y al Gobierno, que debería, además de oírles con serenidad, agradecerles que en forma absolutamente legal hablan.

Tampoco me preocupa la preferencia que los convocantes de la Asamblea, atentos, como es natural, en todo momento a la defensa de sus aspiraciones, dan al problema autonomista planteado de antiguo en Cataluña, al señalar los temas que en aquella se habrá de discutir. Y no es solamente porque yo, ahora como siempre, comparto esas aspiraciones.

Estoy profundamente convencido de que se impondrán imperiosamente a la atención de la Asamblea realidades que por igual interesan a todos los ciudadanos españoles. Una cuestión se determina en la convocatoria que está reclamando desde que se produjo en nuestra vida política el amplio y público examen de la nación entera, que no puede ser resuelta tan dignamente como España merece ni con toda la nobleza a que seguramente aspiran los que la plantearon por el mezquino sistema de ocultas transacciones entre los interesados y el poder público.

Debo, finalmente, ser con usted muy sincero respecto a otra cuestión. Cualquier que sea nuestra opinión sobre la Asamblea de

Donar moderada llibertat perque els greuges i descontents s'evaporin, es via segura; perque el que farècular els humors i saginar les ferides cap endins, fa perilloses les úlceres malignes i pernicioços apostemes.

Lord Bacon (1626).

Barcelona, es lo cierto que el Gobierno ha prohibido que este acto se celebre. Pero yo he de declarar que en mi espíritu prevalece por encima del acuerdo del Gobierno las razones que me hacen reputarlo un error en el juicio y un desconocimiento del derecho en la conducta. Y por ello, y también por estar convencido de que lo que en Barcelona se habría de decidir en definitiva, como resumen de las voluntades que en la Asamblea manifestaran los parlamentarios, sería la reunión de las Cortes, de modo tan avasallador que no cabría oponer a esa voluntad común los inconvenientes de un sistema político que ya para nada le interesa a España respetar; creo que el único medio, que se me ofrece para honrar —estoy para decir para consolidar— una representación que no nació de las espontáneas manifestaciones del querer público, es concursir, mientras puede, quien la intente, a la defensa de los atributos de la soberanía popular.

No tengo la pretensión de influir en la conducta de V. y de su partida. Para determinarla tendrá V. razones que yo respeto. Pero, después de someter a su consideración todo lo que queda expuesto, de lo cual se deduce el estado de mi conciencia, me permito preguntar a V. si puedo conservar su amistad y su confianza políticas acudiendo, como es mi propósito, a la Asamblea de Barcelona.

Soy siempre su affm. amigo y servidor, q. b. s. m., Joaquín Salvatella.

Madrid, 13 de julio de 1917.
Sr. D. Joaquín Salvatella.

Mi querido amigo: La carta de V. plantea ante mi espíritu un verdadero caso de conciencia.

Soy de los que estiman que la disciplina política, en el funcionamiento normal de los partidos, debe ser inflexible; pero no puedo desconocer que el actual estado de las fuerzas liberales, que estimula sobre todo a la renovación a los hombres de convicciones positivamente democráticas, no es para provocar la rigidez de los deberes de partido en trances como éste en que V. se halla colocado. Tampoco puedo olvidar que la historia política de V. le liga fuertemente a las aspiraciones que informan el movimiento político que ha determinado la convocatoria de la Asamblea de Barcelona.

No he de ocultar mi simpatía hacia esas aspiraciones. El recuerdo de mi actuación de gobernante, que me ha obligado en determinados momentos a limitar, creyendo servir con ello el interés nacional, el ejercicio de los derechos políticos, me hace hoy mirar con respeto las resoluciones a que el Gobierno no se estima a su vez obligado. Pero a quien le guía, como a V., el anhelo de defender aquellas, aun cuando no coincida conmigo en la apreciación de los medios circunstanciales de proclamarlas y sostenerlas, no tengo motivo para retirarle la confianza y la amistad que me merece.

De V. affm. amigo y s. s. q. e. s. m.—Comde de Romanones.—Madrid, 13 de julio de 1917.

Ens consta positivament que el Comte de Romanones ha contestat en forma anàloga altres consultes semblants; de manera que DEIXA EN LLIBERTAT A SOS AMICS PER ASSISTIR A L'ASSEMBLEA contra el que s'havia suposat per persones oficials.

En mig del caos

«En medio de este caos de dudas e incertidumbres respecto a lo que ocurre dentro y fuera de España, se yergue con arrogancia «donjuaneca» la figura del ministro de la Gobernación, verdadero amo del botarro y representante de una política fracasada, averiada y quebrajada.

Este señor pone freno a las legítimas expansiones de la prensa, del país, de los parlamentarios, de España entera, que sufre en estos momentos de vergüenza de que unos cuantos señores, reunidos en Comité, sin mayorías en las Cortes, sin el voto del pueblo y llevando por lastre al sambenito del fraude en anteriores etapas de mandato, se erijan en amos y dueños del país, que en estos momentos supremos permanecen a ciegas por voluntad del Poder público.

(De «El Cortile Español»).

R-44.064

Salutació

Units tots hem d'arribar fins allà on voldrem, com en altres dies hi arribarem: i no hi anirem sols, que hi anirem enllaçats amb altres races d'Espanya que també viuen oprimides, formant avui amb nosaltres els grans màndurs d'aquesta magnanima que per cent llocs esclata. Ells valen com nosaltres, ell com nosaltres fan vida miserables. Ells ja l'hán vist, també, el camí que anem desbrossant, i ens surten al pas estremament nos amosament els braços.

Jo, des d'aquest lloc, per tots els bons catalans els envio la salutació de germanatge que ens surt de l'ànima; els dono la benvinguda i estretament els abraço.

Jo saludo Basònia, mare desconstruïda que s'abraça com a la creu de Jesús a l'arbre sant de Guernica, que arrela en el sepulcre de sos heros i en el brançatge del qual fan niu les esperances. Sos fills un dia vinguèrem a Catalunya a ajudar-nos a traure els àrabs de nostres encontres. Junts hem lluitat. Si un dia ens perdéssim pel soroll de les armes ens reconeixerem.

Jo saludo Navarra, un temps sota la mateixa corona que Catalunya. Ella idolaatrava com nosaltres En Carles de Viana. Ella gronxà son bressol; nosaltres cloquèrem sa sepultura. Les dugues sentim encara en la boca l'amargor de verí que li serviren. Junts hem plorat. Si un dia amb les llàgrimes no ens veiéssim, pels gemecs ens reconeixerem.

Jo saludo Galícia, enyoradissa i soferta com Catalunya; una i altra moltejades d'egoistes i d'avares miserables; una i altra disfressades per ells amb els mateixos ropatges per eixir apallases i ridícules a les taules de sos teatres. Juntes hem soferit i sofrirem. Si un dia ens oblidéssim, per ses malalties ens reconeixerem.

Jo saludo també la nació aragonesa, a Mallorca, a València, que dormen en tant veïlla Catalunya, rebent la besada de Judes. Que dormen, tot i que senten pels nostres ideals batallons, com si escollessin trobar, acostant's-hi, el cavall del Rei En Jaume. Els es despertaran ben prompte per a dir-nos: Ja som aquí, germana; ja el Rei Conqueridor ha arribat altra volta.

Jo us saludo a vosaltres, també, desgraciats pobles de Castella. A tu, Castella, sí; que et mors d'iniciació i de fam, sense ideals que t'endolceixin, les tristesses. Gires els ulls a la terra, i la veus erra i arrugosa com cara de decretit, els gires al cel, i te'n cobreixen núvols de llagosta. Els teus fills se t'abracen als genolls demanant-te pa, i veus passar calmoses i buides les pesantes carretes. Escoltes, i sente com se'n van els rius cap al mar, sense negar la terra ni ajupir l'esquena al joc de la indústria, ensenyant només el camí de l'emigració i de les llàgrimes, en tant t'arriben del Nuny, en estrepitosos consorci, la gatzara escandiosa dels parlaments i dels toros.

Víctimes sou com nosaltres de ses malifetes. Un temps la llança al braç, ventejareu fins al mar les turbes de Matotna; un altre temps la mà en l'espasa, cremàveu les naus ensenyant-nos del cor d'Amèrica. I avui se us troba assentats amb la ploma a l'orella en totes les ciutats i viles d'Espanya. Catalunya, quan crida, no és pas contra vosaltres; ni ambiciona plotjar-vos la llengua, ni ses lleis, ni fer-vos a sa imatge. Sigueu com sou fins a la consumació dels segles, mes dintre de casa vostra, i que se'n deixi a nosaltres ser tal com érem. Mes esteu al cor de l'hivern i aneu a la mort; i nosaltres ja entrem al bon temps, que ens du a la regeneració i a la lluita del que està en plena vida.

Angel GUIMERÀ
(Discurs pronunciat als Jocs Florals de Barcelona.)

Que ningú es fil del seu acudit, ni vagi pel seu compte. Que s'adreci cadascú en cerca d'instruccions a les autoritats polítiques del seu districte. On da u vagi on tingui encarre, vels carrers que se li recomaniu, fac. li hagi confiat. La redempcio de tu geix la més extreta disciplina de cada u.

El nom màgic

A. Margot Pasqual

Quina és la vila gentil que per Nadal o a l'Abril té més trèmols calitges? Sitges.

Quin és el niu de blancs, que ou de l'ona la cançó i on l'arena d'or trepitges? Sitges.

Quina vila té el cel blau, la mar, Mari-cel, el Cau, i tot allò que desitges? Sitges.

Quina és la vila que diu: —Poble, sigues brau, altiu, no facis ton deure a mitges—? Sitges.

I tú poble que et sents di si faràs el teu camí, exclames (i et regositges): Si... tgies!

J. COSTA I DEU.

En la crisis del Estat

La solución legal

Dicen que estor se va arreglano. Verdad será, cuando lo dicen quienes dicen saberlo. Pero nosotros querriamos que nos explicasen concretamente qué cosas son las que se arreglan y de qué manera se arreglan.

Quizás se trate sólo de que, mal que bien, se mantiene el orden público. Pueden crer los gobernantes, y creerlo en conciencia, que si logran esto ya logran bastante. En cuanto a la transformación que el país reclama, prefieren no ahondar. La reforma profunda de la vida política ofrecería — ¿cómo negarlo? — dificultades serias, positivos riesgos, en este pueblo colectivamente desorganizado y en estas horas tan críticas de la historia del mundo. Piénsese, sin embargo, si es posible convivir mucho tiempo el descontento de veinte millones de personas, de las cuales ni una sola se atrevería hoy a afirmar sin rubor que consideraba a su patria medianamente gobernada y administrada.

Hasta los hombres más desacreditados en las cabeceras de la mesa liberal, iahora, apenas levantados los mantelos, cuando llega el momento de reuir y deshacerse la compañía, proclaman que estábamos y estamos viviendo en un régimen vergonzoso de feudos y taifas, clientelas y parentelas. Estas han sido las palabras más suaves del epistolario del partido liberal, designadas por los mismos que hicieron estas Cortes, dosificando según arte las respectivas influencias y estableciendo la proporción debida entre sus correspondientes pecheros y libertos, familiares, pasantes y concretulios. Mas ya no hay cacique democrático que no hable de renovarlo todo. De 1898, nos queda un tópico: la «regeneración». La «renovación» amenaza ser el tópico de 1917.

Podemos seguir así? Hasta la misma oligarquía se quita la careta. Continuarán siendo la arbitrariedad, la incompetencia, la corrupción, el régimen efectivo de gobierno, tras la fachada solemne, neoclásica, de una Constitución con todos sus ornamentos jurídicos y parlamentarios?

Cortes Constituyentes... Traerían, clarament, un período de luchas y agi-

taciones. Supondrían una honda comprensión en la sociedad española. Legalmente, es preciso reconocer sus peligros. Pero acaso resultarán menores que los que tiene la inmovilidad, la ciega resistencia frente a las inquietudes y protestas generales.

Hoy, es evidente que el pueblo español está en fundamental desacuerdo con sus organismos políticos oficiales. Hasta estos mismos lo reconocen. Cabrá tal vez cerrar por algún tiempo los ojos a este problema urgente. Mas, si se quiere resolver, parece que la solución legal, casi diríamos la solución conservadora, estaría en convocar unas Cortes, expresión lo más fiel posible de la voluntad popular, para que ellas purificasen y rehiciesen la vida política.

Para esto haría falta un Gobierno, cualquiera que fuese, duro frente a los caciques locales, que no hubiera envilecido demasiado al pobre Cuerpo electoral y que estuviera dispuesto a ser derrotado. Mucho pedimos; es verdad. No existirá, sin embargo, un hombre de Estado que quiera sacrificar la indigna ficción de una mayoría a cambio de quedar en la Historia como el fundador del Parlamento español?

Cortes Constituyentes... ¡Cuánto camino ha hecho en poco tiempo esta aspiración! Ya las pide todo el mundo. Los liberales románontistas que hablan de reforma constitucional, los republicanos, socialistas y reformistas que, desesperanzados del régimen, apelan a la soberanía de la nación; los parlamentarios catalanes que solicitan resueltamente su convocatoria... La aspiración se irá extendiendo. Europa entera ha entrado en un período constituyente, cuando España, en realidad, no había salido todavía de él.

Unas Cortes en que se discutiera todo, en que se revisara todo! ¿No serían el fin de España? El fin de la oligarquía, sí. Por eso ella se resistirá desesperadamente. Pero el fin de España, ¿por qué? Si fuéramos un pueblo desecheo, abyecto, sostenido sólo por la disciplina superior de un Poder público ejemplar, toda remoción resultaría un crimen contra la patria. Mas si, por el contrario, lo peor es la costra oficial, y el país parece que tempeza internamente a renacer, desenvolviendo, aunque con penoso esfuerzo, sus energías económicas y espirituales, ¿no debemos poner alguna esperanza en el misterio del porvenir? Hay por esas tierras y esas costas muchos hombres que estudian, que trabajan, que crean riqueza e ideales, y no han soñado nunca hacer política! No está tan agotada España... —Luis de Zulueta.

Dic «El Liberal», de Madrid.

Costa catalana

Amanece. Es la costa de Garraf. Es la gloriosa tierra catalana.

Ante el ilustre mar de Grecia y Roma, ante el mar que en sus aguas todo el oro y la gloria

de lo pasado guarda,

el poeta destaca religioso

su frente y la da a el alba

El alba de este mar es la aureola de la grandeza humana

¿Qué cosa ha sido grande mar latino,

sin que por ti pasara?

La historia de los hombres

es no más que la historia de tus aguas;

quién no tiene tus yodos en su sangre

por tenerles se afana,

que ser tu hijo ¡oh mar! ya es tan ser algo

que después ya ser algo es no ser nada.

Amanece. Es la costa de Garraf.

Es la gloriosa tierra catalana.

La tierra en Catalunya es de hierro y de sangre; vive, se alza,

hiere la vista, mueve los sentidos,

dijérase que canta.

Nada aquí de la torpe

modestia castellana.

Mientras Castilla espera a qui la ayuden,

Catalunya, se basta!

LUIS G. BILBAO.

(España)

La actitud de Cataluña

«Acaso haya razones poderiosísimas que nosotros no podemos apreciar en todo su alcance, y que justifiquen la negativa del señor Dato a abrir las Cortes según lo demandaban los senadores y diputados por Cataluña. Lo que se podemos ver todos con profunda pena es el lamentable efecto de esta divergencia en cuestión tan importante y concreta entre el Gobierno y los representantes de una región de tan pioneros vitalidad y de peso cada vez mayor en la marcha de nuestra política.

Hay que darse cuenta de la manera cómo se plantea el problema catalán constantemente a través de las distintas fases en que se ha revelado. Varias veces los catalanistas han mostrado temor en dar a conocer al resto de la opinión española la verdadera actividad y las aspiraciones de Cataluña. Y parecía un poco difícil que nos enterásemos bien, porque como las explicaciones variaban, podían aumentar la confusión en vez de difundir la claridad.

Mas a pesar de todas las variaciones y discordancias, había un fondo de identidad vital y podía apreciarse la continuidad de una misma impulsión. Es el arroyo que al encontrar un obstáculo en su camino lo saltaya, sin detenerse, y que describiendo curvas para buscar la salida, adaptándose a las ondulaciones y sinuosidades del terreno, desembocando alguna vez en pequeños ríos o descomponiéndose en multitud de delgados hilos para unificar después su cauce, no avanza en línea recta, pero avanza siempre. Todas esas discordancias y contradicciones del catalanismo están dominadas por una síntesis activa.

Por eso, en medio de tal diversidad de pensamiento hay una idea más fija y un sentimiento más constante: la idea y el sentimiento de que Cataluña y Castilla obedecen a distinto ritmo vital; que Castilla, como ellos dicen, tarda lamentoablemente, mientras que Cataluña está, como un noble corcel que piafa, detenida en su desarrollo y en su sentido de modernidad y de política realizadora.

Sea de esto lo que quiera: aún admítida esa diferencia, cuyo fundamento no podemos ahora examinar todavía, cabe un punto de vista de fecunda cordialidad, y es el que exponía Cambó con estas frases en el discurso que pronunció en los días 7 y 8 de Junio de 1917:

«Nosotros, como nuestro individuo es feroz, podremos caer en la quia; el carácter castellano, con su espíritu de obediencia y fidelidad, puede servir de base a todas las tiranías. Vosotros hace siglos que gobernáis y os habéis anquilosado en el Gobierno; sois ya víctimas de la rutina de los moldes y de los sistemas; nosotros, con todas nuestras inexperience, pero con todas nuestras audacias, podemos aportar a esa obra una fuerza renovadora.»

Salvador Minguijón.
Die «El Debate».

La pruïja regional

«Vamos a suponer que el prurito regional quedara deshecho. ¿Y qué? brote santo del alma nacional ha arrancado. Otra vez se extiende desolado silencio por toda la vieja península. No se habla catalán. No se habla gallego. Todo es artificio. El regionalismo sigue absorbendo el jugo de la madre tierra. El cadáver de una industria compleja y antes fuerte vase friendo mientras unos pobres homines inconscientes, divididos en oligarquías ligadas, trafican entre el llanto de seriedad y extortores de resignación»

De «El Parlamentario».

Deu anys enrera la premsa ANTI-CATALANA no era llegida a Catalunya per ningú. Avui en dia, cada cop que anem a Barcelona, ens esgarrifa veure nombrosos ciudans a pretext de certes curiositats hi passen els ulls en llocs públics com el tramvia, el teatre, el cira-botes, etc., i ho fan sense cap mena de rubor. Cal que això s'acabi; cal que passar els ulls per semblants publicacions, seguint tan denigrant com desplegar a la vista d'altri un setmanari brut.

Les nostres millors

Realitats acomplides i promeses que s'acompliran

Ens sentim orgullosos. «Còm? Llegíamament orgullosos. Per què? Perquè l'èxit que han assolit les millors introduïdes en la nostra publicació han excedit en un cent per cent, més encara, en un mil per mil, les nostres esperances.

Qui ens ho havia de dir quan quatre amics fundarem BALUART DE SITGES? Qui ens ho havia de dir que el modest setmanari esdevindria un jori —jorn benhaurat!—un gran diari rotatiu, que correria de mà en mà i fóra llegit amb avidesa per milers i milers de lectors?

Doncs aquesta cosa extraordinària, aquesta mena de somni de les «Mil nits i una», fou dissabte una realitat. La PRIMERA EDICIO de BALUART DE SITGES convertit en diari FOU MATERIALMENT ARREBA SADA DE MANS DELS VENEDORS, que s'hi feren —i perdóni el lector la vulgaritat de la frase en gràcia a l'emoció que la dicta—la barba d'or.

Com a sitgetans i com a catalans, ens sentim commoguts de l'acollida que ha estat feta al nostre esforç. Per correspondre-hi dignament, el nostre entusiasme ens empeny a iniciar una era de reformes que posaran BALUART DE SITGES a l'altura dels diaris de fama mundial. La primera d'elles s'inaugura ja, en l'edició present, amb un interessant

Servei teleigràfic especial

que trobaran els lectors en altra pàgina.

A més, per tal de satisfer les exigències dels nombrosíssims lectors que tenim a la capital, hem iniciat tractes amb una gran casa constructora per adquirir un pert nombre D'HIDROAVIONS que, en un moment, durà de Sitges a Barcelona la part d'edició destinada als subscriptors barcelonins.

I ja que hem escorregut la punta del vel que encobria els nostres propòsits, diguem d'una vegada que, a no trigar gaire, la redacció de BALUART DE SITGES, reforçada amb elements valiosíssims que avui, per atzars de la vida, si troben en vaiga, serà instal·lada confortablement en l'edifici del Clau Ferrat.

Això és el que podem dir, per ara. Més endavant, veurem. El cas és que el públic segueixi dispensant-nos el mateix favor que fins avui.

Homes de fets més que de paraules, ens absténim de fer altres promeses. I si hem dit quelcom dalgunes de les millors que han de seguir a les imitantades, és perquè les tenim ja en pites de realització.

I tot siga per Sitges pàtria de l'art, bressol del modernisme; per Sitges blanca com la neu; per Sitges blava com uns ulls d'Afrodita rossa.

LA REDACCIO

De Barcelona estant

L'escena a Eldorado, amb un públic nombros, selecte i amic de la frevolitat aristocràtica. La màquina cinematogràfica va projectant damunt la blanca tela la revista setmanal amb els últims esdeveniments.

La comissió dels parlamentaris catalans que tornava de Madrid amb la resposta anarquitzant d'un dels caps de la política de clientela, apareixen a la porta del Baixador del carrer d'Aragó.

El públic, als veure's projectats en la pel·lícula prorrump en una ovació. Ni un crit, res més, la gent sereïnament es volta per damunt dels amordataments draconians.

Això que ha passat en un lloc on van persones de posició, ha passat també en els cinemes on el bon poble de Barcelona acut. El sentiment és universal.

El Corresponsal

Un parer d'En Dato

Una personalitat que no fa gaires dies ha vist en Dato, li feia saber que l'actual vibració catalana per la redempció de les terres hispàniques era generalísima. I com a prova li citava el fet de què els seus mateixos diputats i senadors, per comptes de cercar una plataforma pròpia (com el manteniment de l'ordre a ultrança, la intangibilitat de la constitució, etc.), no tingueren més temps que plasmar.

No us fieus de les coses que es diuen a cau d'orella!

Aquí no ha d'haver-hi altres iniciatives, altres mots d'ordre que els que procedeixin de la Junta de Parlamentaris, que està constantment en funcions.

No s'han d'obeir sinó les seves ordres, oficialment comunicades.

Optimisme de part enfòra

«La postura adoptada desde el primer día por el Gobierno, en contra de la petición formulada por los parlamentarios catalanes—postura que en el transcurso de estos días es cada vez más violenta—lleva al Gobierno a sostener apasionadamente la tesis de que si los liberales no tuvieron siempre abiertas las Cortes y, en el último período del Gabinete Alhucemas no se decidieron a abrirlas, tampoco está obligado a ello el Gobierno conservador. Insistencial les ha parecido el argumento de que si están o han estado abiertas las Cámaras en Francia, en Alemania y en Italia, países beligerantes, bien pueden estarlo las Cortes españolas que disfrutan los beneficios de la paz. Según estos intérpretes de las dificultades del régimen parlamentario, es más grave una división interna que una guerra; es más insuperable una dificultad de política interior que todo el conflicto mundial. No tiene para ellos nada de particular que en Francia funcionen las Cámaras, puesto que hay, o ha habido, unión sagrada. En cambio, no quieren admitir la posibilidad de que funcionen nuestras Cortes ni aun siquiera colocándose en la buena disposición de espíritu de suponer que su patriotismo es capaz también de llevarlas a esa unión ante el peligro común.

Cree el Gobierno, y aparte de las últimas notas oficiales nos lo dice anotche «La Epoca», que las mayores urgencias del interés público pueden ser atendidas sin más que desenvolviert y cumplir lealmente las leyes vigentes. Pero esto, por desgracia, no nos convence. Vemos en su afirmación un optimismo semejante al que inspira ese cuadro de la situación comparada entre los primeros días del mes de junio y los inciertos días que atravesamos.»

(De «El Imparcial»).

L'adhesió popular

Tant se val que mientin, com que ens incomunicin com que ens facin violència: la vida política i l'atenció pública es concentren en Catalunya. L'equilibri interior d'Espanya l'ha de determinar el pes de Catalunya. Catalunya és el far, Catalunya és l'Orient cap al qual es giren tots els ulls esperançats. El reiximent de les males arts que contra l'actuació de Catalunya venant el Govern del senyor Dato, fora la pèrduda de l'única esperança que tenen avui per avui els patriotes de tots els indrets d'Espanya, conscients de la gravetat del moment i de la necessitat imperiosa d'acabar amb tanta farsa, amb tanta vergonya, amb tanta misèria com han corromput l'ambient polític i adhuc el cos social d'Espanya.

De tot arreu de la Península rebent els nostres parlamentaris valioses cartas d'adhesió i oferiments de tota mena encaminats a donar major força i eficàcia a la beneficiosa actuació que s'ha concentrat a Catalunya.

Els nostres parlamentaris no van sols. El poble, el veritable poble de tot Espanya, els segueix amb la seva adhesió fervent. Tot allò que imagini el Govern del senyor Dato per ofegar la veu dels representants del poble serà endebadat.

Oh els carrers, les places, els interiors de Barcelona, com fermentant! Com respiren tots els indrets de Catalunya! Com se sent i COM SE SAB la fervorosa mirada de tota l'Espanya que vol viure!

Una frase d'En Sagnier

Aquest divulgadíssim senyor està parlat amb una milloca com ell, la qual milloca (el seu interlocutor) li digué:

—«Joaquín, quieren hundirnos todo! Quieren acabar con esa política tradicional nuestra que llaman caciquismo!»

—No temas. Pues contesté aquell

No us fieus de les coses que es diuen a cau d'orella!

Aquí no ha d'haver-hi altres iniciatives, altres mots d'ordre que els que procedeixin de la Junta de Parlamentaris, que està constantment en funcions.

No s'han d'obeir sinó les seves ordres, oficialment comunicades.

Contra la redempció

L'A B C de Madrid segueix la seva campanya contra Catalunya. La segueix de vegades d'una manera oberta, i de vegades d'una manera hipòcrita, de biaix, com aquell qui més aviat fa un blé a la nostra terra; fins de vegades parla de consentir per Catalunya una autonomia administrativa —que, com sabem tots, no vol dir res, perquè l'autonomia és política o no és autonomia. La cosa que no pot consentir l'A B C, segons un retall que tenim a la vista, és l'autonomia política, això és, ell, cosa que no sigui fet de xicotira.

«Una cosa—diu—és la autonomia administrativa y otra la autonomia política.»

No senyor Luca de Tena—perquè el senyor Luca de Tena, ell sol, és qui ha escrit aquest article: l'autonomia administrativa no n'és cap de causa. Es per això que l'A B C no vacilla en ser-ne partidari. «Todos somos y debemos ser partidarios de la primaria... Pero contra la autonomia política, debemos oponernos con todas nuestras fuerzas, ya que no es más que un procedimiento engañoso para llegar al separatismo.»

El senyor Luca de Tena no pensa que el millor remei contra el separatisme és procurar que «las regiones» no en sentin la necessitat. I això, més que de Catalunya, depèn dels altres. No deu ésser gaire gran la confiança que en el règim que defensal puglia sentir el senyor Luca de Tena. Dell contrari, no tindrà cap por del separatisme que l'ha obligat a anar a Barcelona amb un honorable redactor, sense altre motiu que el d'ensenyar-lo en una campanya contra l'actuació veracement heroica dels nostres parlamentaris.

Perquè el cas és aquest: que ell senyor Luca de Tena, segons ens escriuen de la Ciutat que és cap i casal de Catalunya, envia a cercar, per fer campanya odiosa, el redactor F. F. Ell qual, davant l'espectacle patriòtic que ofereixen els nostres parlamentaris, ha hagut de dir al senyor Luca que ells no es sentia inclinat a fer campanya en contra d'ecls, puix el ne privava la conciència de la raó, que els assistia.

Assegueixen els nostres comunicants que el senyor Luca, en vista de la negativa del senyor F. F. acudi al prestigi d'En Juli Camba. Pierò tampoc troba satisfacció, pux En Juli Camba hagué de respondre que una campanya en tal sentit pugnava amb les seves convicions. El seu temporalment, que possava per damunt de tota altra consideració.

I veus aquí com nosaltres hem de reconèixer la noblesa d'aquesta actitud dels dos escriptors. El seu obrar contrasta amb el dels catalans que, sense creure's fer cap mal, fomenten, comprant-los i llegint-los, periòdics com l'A B C, adormidors de tota ideologia i enemics jurats de Catalunya.

Catalans: si ho sou verament, no podeu comprar ni podeu llegir la premsa anti-catalana, encara que dugui, a tall de miralls per caçar alosos, la fotografia de l'última tòmbola, de l'última «corrida» o de l'últim crim

De Catalunya

«Pero sean o no una misma cosa en este momento Cataluña y sus hombres, la mera posibilidad de que así ocurra, debe hacernos meditar a todos: deben reflexionar principalmente quienes tienen especial y más riguroso deber de parecer en el examen de estos asuntos. Porque si estas contradicciones se desdenieran, podría darse el caso, desgraciadísimo, de que un golpe político asesistado a la Lliga Regionalista hiriése a toda Cataluña. Y no sería entonces el que se produjese un daño que afectaría a una determinada agrupación política, sino a un pedazo de la Nación, a un miembro de España..., tan necesitada de que su organismo entero se fortifique y de que se afiance aquella unidad que es inherente a todo ser que vive.»

(D'«El Debate»).

La risible pretensió

Mentre tot el món es renova, ja pels camins de la legalitat constitucional, ja per altres camins, la oligarquia espanyola té la visible pretensió de seguir en son lloc i de continuar la veila i vergonyosa història.

Mentre institucions arrelades i mítaries cauen a l'empenta dels nous vients, les institucions centralistes d'Espanya tinen la visible pretensió de mantenir-se en peu, encara que sigui a títol de curiositat arqueològiques.

Mentre els homes prestigiosos i fins fa poc respectats pels seus pobles han de cedir el pas a homes nous, els homònims de la política unitària espanyola tenen la visible pretensió de creure's insubstituibles.

Mentre la ferria Prússia es renova, la oligarquia centralista té la pretensió de que Espanya resti immutable.

Mentre el Canceller Bethmann Hollweg cau, l'inexistent senyor Dato té la visible pretensió d'aguantar-se.

En sembla que es massa pretensió...

En els dies d'ara, els periòdics procuren dir d'amagat allò que no se'n permet dir clarament. La censura vigila, com un cancerber terrible. Per a defugir els seus furors, cal recórrer a frases de doble sentit, anagrammes, textos que es llegeixen saltant una línia i altres mètodes de trenca-closques d'actualitat.

Fins el «Brus», el pobret avi «Brus», apel·la a aquests recursos. Fins el Colom contribueix a l'obra «subversiva» de fer passar petites guispes de veritat a través de l'e pesi a m sedàs de la censura governativa.

En el seu número d'ahir, el «Brus» publica una crònica de Madrid, datada del 13, tan insubstancial com de gust, però en la qual hi ha a l'abrament un paràgraf atípicament, la significació del qual no s'amagarà ni el senyor Benet i Colom.

Heus aquí el paràgraf alludit:

«ES TERRIBLE EL CALOR QUE HOY SE SIENTE EN MADRID. EL CIELO ESTA CUBIERTO DE NUBES Y EL AMBIENTE DENUNCIA LA PROXIMIDAD DE UNA TORMENTA FORMIDABLE.»

Per una vegada a la vida, som...

En Dato, sediciós

El president del Consell de ministres és el qui ha profanat i conciliat les lleis, el qui s'ha fet reu de detencions arbitràries i violacions de correspondència, el que ha tacat amb conxordes inconfessables la dignitat del poder.

mateix parer que el corresponent del «Brus» a Madrid, el qual, a manca de condicions polítiques i periodístiques, demostra tenir excel·lents qualitats de metereòleg.

Si a Madrid està així l'atmòsfera, ja pot un hom calcular com estarà a Barcelona, què és port de mar, i té un clima plujós...

(Ah! No sabem si a hores d'ara, el senyor Matos, ha sospès el «Brus»).

Energia de guant blanc

Així ha estat qualificada l'actu adop- tada pel Govern enfront de l'Assem- blea del dia 19, actut veritablement sediciosa contra Catalunya i contra Espanya.

D'aquesta frase tota pulcrita i gen- til, se n'han fet consigna els homes banals, els esperits incolors que voleien semblants a papelletes entorn de la testa flaireosa del senyor Dato. Se n'han fet consigna i es manifesten tot mis- fets, com si haguessin trobat el sím- bol representatiu, immunitzant, d'un gran moment històric.

Energia de guant blanc se n'ha dit de la draconiana disposició governati- va, prohibint la lliure emissió del pensa- ment en matèries que no afecten per res les bases fonamentals de la societat i de la convivència humanes, i en temps que es fa d'absoluta necessitat la renovació dels pobles.

Oh! Es precisament per això que s'ha sabut desplegar tan inaudita energia, cosa verament insolita en la política de contemporanitzacions i de sòrdides con- còmitancies; per detençar la renovació, per mantenir la vida tranquila de les ai- gües estancades, per defensar el para- sitisme que viu de la mateixa putrefacció. Talment Herodes va fer decapitar el Precursor, Sant Joan Baptista, per tal de no sentir més la seva veu que el recriminava.

Tampoc ells no volen sentir la nostra veu, que els ofereix les oïdes, que els demana compites d'haver malversat el patrimoni de tot un poble; i ens escometen amb les armes més iniques, i pretenden ofegar el crit en nostra gola.

Energia de guant blanc se n'ha dit d'això. I bé; trobem que s'hi escau en un home com En Dato, tan dolç i suau i escorredic, com una senyoreta «bien», minça, dloròtica...

Però degudades una mà enguantada de blanc també pot punxar amb un estilet verínós, o pot amagar qualche mar- cotic de mala llei, i fins pot abraçar una teia traïdora.

Devgades el guant blanc també pot servir per dissimular els estigmes d'una mà criminal.

Devgades sota el guant blanc s'hi amaga una mà infecta, gangrenada.

També Herodes va signar amb la mà enguantada de blanc la sentència de mort d'aquell home santíssim, Sant Joan Baptista.

L'optimisme

El dolç senyor Dato és optimista.

L'agre senyor Sánchez Guerra és opti- mista.

I nosaltres TAMBÉ SOM OPTIMIS- TES, PLENAMENT OPTIMISTES.

Vol dir això, doncs, que coincidim amb els senyors Dato i Sánchez Guerra?

Oh, no! Vol dir precisament tot el contrari.

L'optimisme dels ministres és una fic- ció, com tota la vella Espanya. Si no són uns inconscients, a hores d'ara han d'ésser negrament pessimistes des del seu punt de vista.

L'optimisme veritable, sà i sincer és el nostre, el dels catalans, el d'e tots els espanyols que senten avui el dolor de vida nova.

En Dato, separatista

En el moment que Caialunya, lleal, efu- civa, afirmativa, invita a un acte legal i nobilissim a totes les regions hispàni- ques, el senyor Dato no ha tingut més ob- sessió que la de isolat-la, d'aixecar barre- res a son volt mitjansant la incomunica- ció, la mentida oficial i el privilegi de la premsa atorgat als calumniadors.

Les armes del Sr. Dato

El Consell d'Estat ha votat la sub- venció a la premsa en forma d'auxili contra la crisi del paper (uns 2 milions) perquè En Dato ho ha demanat «per abans del dia 19».

L'accord del Consell d'Estat referent a la subvenció a la premsa fou adoptat CONTRA EL VOT DE MAJORIA DE LA COMISSION: ES A DIR, CONTRA EL DICTAMEN, que n'era contrari; passant, doncs, a convi- nse en dictamen el vot particular dels senyors Corteo i Espada que li era favorable:

El nom que cal donar a aquesta ma- niobra del senyor Dato és tan lleig, que ens resistim a escriure'l.

L'autoritat rebregada

Se sab positivament que convocatò- ries circulades PER TRES COPYS a parlamentaris, no han estat rebudes.

Fets d'aquesta naturaleza no necessiten comentari. Però constitueixen una acerba confessió d'aquells qui els cometent. D'altra banda, se sab que En Dato i En Sánchez Guerra es dediquen a organizar d'un a un als parlamentaris que no vinguin a l'Assemblea. QUE ES CELEBRARA el dia 19. Abans i tot de la celebració de l'Assemblea, l'autoritat del Govern apareix malmesa, rebregada, feta parracs pels mateixos qui la ostenten.

El governador

Es parlava per Barcelona de la di- missió del governador civil. Aquesta no- va té un doble fonament: l'un és les desatencions sistemàtiques de que ha estat objecte el governador per part del Govern, qui ha tingut com a nimies inspiradores aquesta comica trinitat de típus populars barcelonius: En Forgas, En Sagnier i En Mas Yebra. L'altre, és la repugnància íntima amb la qual compleix mesures insensates — i amb les quals ha manifestat la seva disconfor- mitat. El senyor Matos es creu mereixedor de sort més digna que la d'ésser agent mecànic d'un sistema de detencions arbitràries, violacions de corres- pondència, censura turda i mentides ofi- cials.

Govern liberal-conservador

LLIBERAL

«La Vieja de Catalunya», està suspesa. «La Publicidad», també. «El Progreso», també. «La Lucha», també.

Les edicions 2.ª i 3.ª del «Poble Ca- tallà», també.

«El Resumen», més s'ha estimat ple- gar.

S'anuncia la pròxima suspensió del «Boletín Oficial Eclesiástico».

Els diaris que resten, publiquen anuncis d'específics i receptes de cuina.

CONSERVADOR

Del GOVERN CIVIL surten fulles

Certament, cada medecina és una innova- ció, i el que no vulgui aplicar nous remeis ha d'esperar nous mals.

Lord Bacon (1625).

terroristes. **ENS CONSTA ABSOLU- TIAMENT**. El senyor Dato branda els topics de la Setmana Trágica. **QUE NO TINDRAN CAP REPERCUSSIÓ, NI SON MES QUE UNA NOVA VILISSIMA MENTIDA.**

Nota oficiosa dels parlamentaris catalans

Dissabte es reuniren novament els firmants de la proposició aprovada en la reunió del dia 5 per a convenir detalls relacionats amb l'Assemblea del dia 19.

En la reunió va parlar-se de les reivincions que publica la premsa en el sentit de què el Govern pensa disoldre les Corts abans del dia 19, i tots coincidiren en apreciar que, encar que vingués la dissolució de les Corts, hauria de celebrar-se l'Assemblea. La opinió dels reunits respecte a la temor de dissolució de Corts, s'ha concretat en la nota següent que's facilita a la premsa; nota posada a tò dels ri- gors de la censura.

Anuncia la premsa de darrera hora que el Govern es proposa publicar el Decret de dissolució de les Corts.

Els parlamentaris que celebraren la reunió del dia 5 i han convocat l'Assemblea del dia 19, pér tal com coincideixen en apreciar la necessitat inajornable de que les Corts en funcions de Constituents afrontin els greus problemes que són plantejats a Espanya, estimen desencertat el propòsit del Govern, que, si es realitza, ha de implicar forçosament que per espai d'alguns mesos el Parlament no pugui funcionar.

Altrament, la substitució de unes Corts de partit per altres del mateix caràcter, caldrà que s'interpreti com a expressió del propòsit de que persistix a Espanya un sistema de política que la opinió ha de repudiar i significar la pèrdua de la esperança d'una transformació salvadora de la política espanyola.

Altra cosa fóra la dissolució de les actuals Corts per elegir-ne d'altres fòra dels procediments habituals i que, filles de la veritable representació Nacional, tinguessin autoritat per a consagrari i solidar les noves orientacions que el País ansia veure realitzades.

Telegrames

Declaracions de don Alfons

Londres, 15.—El «Daily Express» publica una interviu celebrada amb don Alfons per un dels seus redactors.

Del catalanisme va dir que Catalunya vol que es governi a Barcelona, trobant-se el Govern disposat a discutir amistosament les peticions legals.

La pau universal?

Lausanne, 15.—En un centre diplomàtic de Berlin, i quasi simultàniament en altre del mateix caràcter, de Paris, s'ha vist còpia d'un telegramma que de comú acord, degut a una eficacísima i brillant gestió, segons sembla, del president de la República de San Marino, han dirigit el president dels EE. UU., el Kaiser, el Rei d'Anglaterra i M. Poincaré al senyor Dato, que diu així:

«Ara que vosté quedrà desvagat i ben llucre de tot altre entreteniment, li prieuem se serveixi escoltar qualque indret tranquil, per exemple, el centre geogràfic del desert de Sahara, a posta perquè ningú no pugui destorbar-lo, i dedicar-se definitivament a laborar.

pau d'Europa i de tot el món.—Wilson, Guillam, Eduard, Poincaré.»

Determini sensacional?

Madrid, 15.—Es diu que una enairada personalitat ha aconsellat en secreta en la seva entrevista al Rei que donqui el dia 19 d'abril, dia d'anniversari de la victòria de la Revolució Francesa, el Rei i la seva família, i els altres membres de la reialesa, peregrinen a la plaça de la Sagrada Família, per celebrar la festa de la Pascua, i que el Rei i la seva família, i els altres membres de la reialesa, peregrinen a la plaça de la Sagrada Família, per celebrar la festa de la Pascua, i que el Rei i la seva família, i els altres membres de la reialesa,

Espectacles de Barcelona

Saló Catalunya

Local fresc i ventilat

Avui, dijous de moda selecta. Cinc estrenes «Cor de l'altra», 1.500 metres, drama ameno- nant. «El capellà de Longueval», finíssima i de licada comèdia «El Jocondol o el chico de la risa», reprise, per Levesque, gran broma. «L'alta de l'honor», drama Triangle, molt moral i fit Georget i els indis, molt còmica. Revista Pathé. Molt aviat la grandiosa creació de Francesca Bertini, en la colossal pel·lícula «La dama de las Camelias».

EDEN CONCERT

Asalto, 18.—Telèton 3.332. Tots els dies, tarda i nit, excellents progra- mmes, prenent-hi part l'minent diveté

Mari-Focella

A la nit, festes fabarinesques.

ESTOMACAL

Con el Elixir Saiz de Carlos

securan las enfermedades del estómago e intestinos, aunque tengan 30 años de antigüedad y no se hayan aliviado con otros medicamentos. Cura las acedias, dolor y ardor de estómago, los vómitos, vértigo estomacal, dispepsia, indigestiones, dilatación y úlcera del estómago, hiperclorhidria, neurastenia gástrica, flatulencias, cólicos,

DIARRÉAS

disenteria, la fetidez de las deposiciones, el malestar y los gases. Es un poderoso vigorizador y antiséptico gastro-intestinal. Los niños padecen con frecuencia diarreas más o menos graves que se curan, incluso en la época del destete y dentición, hasta el punto de restituir á la vida á enfermos irremisiblemente perdidos. Lo recomiendan los médicos.

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID.

Se remite folleto a quien lo pida.

Aparells fotogràfics

No compre sense visitar nostres aparadors. - Immens assortit

Cuyás, S. en C., Portal de l'Angel, 11 i 13

Tusquets i C., S. en C.

Canvi. Valora. Cupons. Rambla Centre, 2